

Latvijas Bankas noteikumu projekta "Ieguldījumu brokeru sabiedrību kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa izveides un darbības izbeigšanas plāna izstrādes noteikumi" anotācija

Nosaukums	Ieguldījumu brokeru sabiedrību kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa izveides un darbības izbeigšanas plāna izstrādes noteikumi
Dokumenta veids	Latvijas Bankas noteikumi
Izdošanas pamatojums	Ieguldījumu brokeru sabiedrību likuma (turpmāk – Likums) 31. panta pirmās daļas 3. punkts un 45. panta septītā daļa
Mērķis un būtība	<p>Saskaņā ar Likuma 31. panta pirmās daļas 3. punktu ieguldījumu brokeru sabiedrībai jāizstrādā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) savas darbības raksturam, apjomam un sarežģītībai piemērotu visaptverošu, pamatotu un efektīvu stratēģiju un procedūras, lai pastāvīgi novērtētu un nodrošinātu kapitāla un likvīdo aktīvu apmēru, elementus un struktūru, ko tā uzskata par pietiekamu to risku būtībai un līmenim, kurus tā var radīt citiem un kuriem tā pati ir vai var tikt pakļauta; 2) darbības izbeigšanas plāns. <p>Likuma 31. panta pirmās daļas 3. punktā un 45. panta septītajā daļā noteiktais deleģējums paredz Latvijas Bankai noteikt kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa izveides un darbības izbeigšanas plāna izstrādes prasības, kā arī paredz tiesības noteikt prasības informācijas par kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu, tostarp par darbības izbeigšanas plānu, sagatavošanai un iesniegšanai Latvijas Bankā.</p> <p>Saskaņā ar Likuma 43. panta otro daļu Latvijas Banka pārbauda ieguldījumu brokeru sabiedrības stratēģiju, procedūras un pasākumus, ko tā īstenojusi, lai ievērotu Likuma, tieši piemērojamo Eiropas Savienības tiesību aktu un Latvijas Bankas izdoto noteikumu un pieņemto lēmumu prasības, kā arī lai nodrošinātu pareizu tās risku pārvaldību un segumu.</p> <p>Eiropas Banku iestāde un Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde 2022. gada 21. jūlijā kopīgi apstiprināja pamatnostādnes EBA/GL/2022/09; ESMA35-42-1470 "Pamatnostādnes par kopējām procedūrām un metodoloģiju uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesam (<i>SREP</i>) saskaņā ar Direktīvu (ES) 2019/2034" (turpmāk – Pamatnostādnes par <i>SREP</i>), kas nosaka metodoloģiju uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesam, kurš Latvijas Bankai jāveic saskaņā ar Likuma 43. panta prasībām.</p> <p>Nemot vērā minēto, Latvijas Banka, ievērojot Pamatnostādnes par <i>SREP</i>, kas ietver arī prasības kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanai, ir izstrādājusi noteikumu projektu "Ieguldījumu brokeru sabiedrību kapitāla un likviditātes</p>

	<p>pietiekamības novērtēšanas procesa izveides un darbības izbeigšanas plāna izstrādes noteikumi" (turpmāk – noteikumu projekts), kas nosaka:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa izveides un darbības izbeigšanas plāna izstrādes prasības; 2) prasības informācijas par kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu sagatavošanai un iesniegšanai Latvijas Bankā. <p>Noteikumu projektā paredzētās prasības būs saistošas ieguldījumu brokeru sabiedrībām, kuras Latvijā saņēmušas licenci ieguldījumu pakalpojumu un ieguldījumu blakuspakalpojumu sniegšanai, izņemot ieguldījumu brokeru sabiedrības, kuras:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 27. novembra regulas (ES) 2019/2033 par prudenārajām prasībām ieguldījumu brokeru sabiedrībām un ar ko groza regulas (ES) Nr. 1093/2010, (ES) Nr. 575/2013, (ES) Nr. 600/2014 un (ES) Nr. 806/2014 (turpmāk – Regula Nr. 2019/2033) 1. panta 2. punktam; 2) ir saņēmušas atļauju piemērot Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija regulas (ES) Nr. 575/2013 par prudenārajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm, un ar ko groza regulu (ES) Nr. 648/2012 (turpmāk – Regula Nr. 575/2013) prasības atbilstoši Regulas Nr. 2019/2033 1. panta 5. punktam; 3) ir saņēmušas kredītiestādes licenci atbilstoši Kredītiestāžu likuma 11.² panta prasībām. <p>Noteikumu projektā paredzētās prasības nav saistošas iepriekš minētajām Latvijas Republikā licencētām ieguldījumu brokeru sabiedrībām, jo tām, ņemot vērā Likuma 3. panta attiecīgi trešo un ceturto daļu, ir saistošas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Latvijas Bankas 2024. gada 30. septembra noteikumos Nr. 321 "Kredītiestāžu kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa noteikumi" noteiktās prasības kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesam; 2) Latvijas Bankas 2024. gada 28. oktobra noteikumos Nr. 333 "Kredītiestāžu likviditātes riska pārvaldīšanas un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa noteikumi" noteiktās prasības likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesam. <p>Šobrīd nav tādu Latvijas Republikā reģistrētu ieguldījumu brokeru sabiedrību, kuras ir saņēmušas kredītiestādes licenci atbilstoši Kredītiestāžu likuma 11.² panta prasībām vai atbilst Regulas Nr. 2019/2033 1. panta 2. punktam, vai ir saņēmušas atļauju piemērot Regulas Nr. 575/2013 prasības atbilstoši Regulas Nr. 2019/2033 1. panta 5. punktam.</p> <p>Noteikumu projekts nosaka:</p>
--	--

	<p>1. noteikumu projektā lietoto terminoloģiju;</p> <p>2. noteikumu projektā noteikto prasību piemērošanas līmeni, paredzot, ka ieguldījumu brokeru sabiedrība piemēro prasības individuāli, bet, ja tā ir pakļauta prudenciālajai konsolidācijai, – prudenciālās konsolidācijas grupas līmenī Regulas Nr. 2019/2033 izpratnē;</p> <p>3. ieguldījumu brokeru sabiedrību iedalījumu trīs grupās, paredzot katrai grupai samērīgas prasības attiecībā uz kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu un informācijas par minēto procesu iesniegšanu Latvijas Bankā, tādējādi nodrošinot proporcionalitātes principa piemērošanu;</p> <p>4. ieguldījumu brokeru sabiedrības padomes un valdes atbildību par kapitāla un likviditātes pietiekamības procesa izveidi, īstenošanu, rezultātu izvērtēšanu un ar kapitāla un likviditātes pietiekamību saistīto lēmumu pieņemšanu;</p> <p>5. prasību iekšējā audita funkcijai veikt kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa pārbaudi un novērtēt tā efektivitāti;</p> <p>6. atkarībā no ieguldījumu brokeru sabiedrības iedalījuma grupās:</p> <p>6.1. prasības kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa izveidei, īstenošanai, dokumentēšanai un pārskatīšanai, integrējot minēto procesu risku pārvaldības sistēmā un darbības plānošanā;</p> <p>6.2. prasības kapitāla pietiekamības novērtēšanas ietvaros izvērtēt:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) pastāvīgā minimālā kapitāla prasību; b) fiksēto pieskaitāmo izdevumu prasību; c) riskus, kuriem ir noteiktas pašu kapitāla prasības saskaņā ar Regulu Nr. 2019/2033, tostarp veicot kvantitatīvu izvērtējumu, piemēram, stresa testēšanu, un, ja nepieciešams, nosakot papildu kapitālu; d) riskus, kuriem nav noteiktas pašu kapitāla prasības saskaņā ar Regulu Nr. 2019/2033, kā arī nepieciešamību noteikt to segšanai papildu kapitālu. Minētie riski ietver biznesa modeļa risku, finanšu riskus, tostarp kredītrisku, likviditātes risku, koncentrācijas risku, procentu likmju risku netirdzniecības portfelī un citus finanšu riskus, kā arī nefinanšu riskus, tostarp operacionālo risku, vides, sociālos un pārvaldības riskus, reputācijas risku un citus nefinanšu riskus; e) nesakārtotas darbības izbeigšanas risku, tostarp nosakot pienākumu ieguldījumu brokeru sabiedrībai izstrādāt darbības izbeigšanas plānu. Noteiktajās prasībās ir ietverts proporcionalitātes princips. Ieguldījumu brokeru sabiedrība nesakārtotas darbības izbeigšanas risku novērtē un darbības izbeigšanas plānu izstrādā tādā apjomā un detalizācijas pakāpē, kas atbilst tās darbības apjomam, specifikai un faktiskajiem riskiem, vienlaikus nodrošinot pietiekamu informāciju, lai būtu iespējams laikus un efektīvi īstenot darbības izbeigšanas procesu. Tiek sagaidīts, ka darbības izbeigšanas procesa
--	--

	<p>paredzamais ilgums nepārsniedz 12 mēnešus un ieguldījumu brokeru sabiedrība īpaši pamato garāku termiņu;</p> <p>6.3. prasības kapitāla plānošanai;</p> <p>6.4. prasības likviditātes pietiekamības novērtēšanas īstenošanai, tostarp likviditātes plānošanai, likviditātes riska avotu identificēšanai un stresa testēšanai, kā arī papildu likvīdo aktīvu turēšanai, ja tas ir nepieciešams;</p> <p>6.5. pārskatā par kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu iekļaujamo informāciju;</p> <p>6.6. pārskata par kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu iesniegšanas Latvijas Bankai kārtību, t. i., minēto pārskatu pēc Latvijas Bankas pieprasījuma iesniedz elektroniskā veidā, nosūtot uz Latvijas Bankas oficiālo elektronisko adresi.</p> <p>Papildus noteikumu projekta 70. punkts paredz, ka ieguldījumu brokeru sabiedrība noteikumu prasības sāk piemērot, veicot kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu ar atsaucē datumu, kas ir 2026. gada 31. decembris. Attiecībā uz trešās grupas sabiedrībām noteikumu projekts papildus paredz, ka pēc pirmreizējā novērtēšanas procesa veikšanas par stāvokli 2026. gada 31. decembrī turpmāk tā minēto procesu veic pēc Latvijas Bankas pieprasījuma.</p> <p>Savukārt noteikumu projekta 71. punkts paredz, ka ieguldījumu brokeru sabiedrība, kura uzsākusi faktisku darbību, kas saistīta ar tās licencēto ieguldījumu pakalpojumu vai ieguldījumu blakuspakalpojumu sniegšanu, 2026. pārskata gadā vai pēc 2026. gada 31. decembra un attiecīgajā pārskata gadā faktiski darbojusies mazāk nekā sešus mēnešus, par pirmo kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa atsaucē datumu var noteikt nākamā pārskata gada beigās.</p>
Leģitīmais mērķis	<p>Noteikumu projekta leģitīmais mērķis ir citu personu tiesību aizsardzība un sabiedrības labklājības nodrošināšana.</p> <p>Leģitīmais mērķis – sabiedrības labklājības nodrošināšana – tiek sasniegts, nosakot prasības ieguldījumu brokeru sabiedrības kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa izveidei un īstenošanai un prasības informācijas par minēto procesu sagatavošanai un iesniegšanai Latvijas Bankā, lai nodrošinātu Latvijas Banku ar Likumā noteikto uzdevumu veikšanai nepieciešamo informāciju, tādējādi veicinot finanšu tirgus ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti.</p> <p>Savukārt leģitīmais mērķis – citu personu tiesību aizsardzība – tiek sasniegts, nodrošinot ieguldījumu brokeru sabiedrību uzraudzību, kas balstās uz harmonizētā veidā noteiktām prasībām ieguldījumu brokeru sabiedrības kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa izveidei, kā arī</p>

	<p>informācijas par minēto procesu sagatavošanai un sniegšanai, tādējādi nodrošinot finanšu tirgus stabilitāti un uzticamību.</p> <p>Nosakot finanšu tirgus dalībniekiem minētās prasības un veicot šo prasību ievērošanas pārbaudes, Latvijas Banka nodrošina tai Latvijas Bankas likumā noteikto pienākumu – veicināt ieguldītāju un noguldītāju interešu aizsardzību un finanšu tirgus ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti – izpildi.</p>
Samērīgums	<p>Likums nenosaka, kā ieguldījumu brokeru sabiedrībai novērtēt kapitāla un likvīdo aktīvu pietiekamību atbilstoši to risku būtībai un līmenim, kurus tā var radīt citiem un kuriem tā pati ir vai var tikt pakļauta, kā arī nenosaka vienotas prasības informācijas par kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu sagatavošanai un iesniegšanai Latvijas Bankai.</p> <p>Šādu prasību neesamība var radīt atšķirīgu pieeju kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanai ieguldījumu brokeru sabiedrībās, tāpēc ar noteikumu projektā paredzētajām prasībām tiek nodrošināta vienota finanšu tirgus dalībnieku izpratne un pieeja regulējošo prasību interpretācijai un piemērošanai.</p> <p>Ja ieguldījumu brokeru sabiedrības neīstenotu kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu un nesniegtu informāciju par to atbilstoši normatīvo aktu prasībām, ieguldījumu brokeru sabiedrību kapitāla un likviditātes pietiekamība varētu tikt novērtēta neatbilstoši. Lai nodrošinātu finanšu tirgus stabilitāti, ir būtiski pēc iespējas mazināt un novērst minēto risku.</p> <p>Atbilstošākais veids, kā noteikt vienotas prasības, ir izdot finanšu tirgus dalībniekiem – ieguldījumu brokeru sabiedrībām – saistošus noteikumus. Citas alternatīvas jautājuma neregulēšanai un vienotu prasību noteikšanai nebūtu efektīvas un nenasniegtu izvirzīto mērķi, jo nenodrošinātu vienveidīgu, vienotu un precīzu regulējošo prasību piemērošanu, kas savukārt negatīvi ietekmētu finanšu tirgus stabilitāti un finanšu tirgus dalībnieku darbības kvalitāti.</p> <p>Samērojot papildu slogu un resursus, kas finanšu tirgus dalībniekiem – ieguldījumu brokeru sabiedrībām – būs jāiegulda Latvijas Bankas noteikto prasību ievērošanā, ar sabiedrības ieguvumu, jāsecina, ka sabiedrības interesēm piešķirama prioritāte un tās ieguvums būs lielāks par papildu resursu ieguldījumu, kas konkrētajam finanšu tirgus dalībniekam varētu rasties ar uzliktajiem pienākumiem, un to atsver sagaidāmie ilgtermiņa ieguvumi ieguldījumu brokeru sabiedrību augstāka pašu kapitāla un likviditātes uzturēšanas un</p>

	tādējādi stabilāka finanšu sektora veidā, kas savukārt stiprinās ieguldītāju tiesisko interešu aizsardzību.
Spēkā stāšanās	Nākamajā dienā pēc publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".
Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Noteikumu izdošana nerada ietekmi uz Latvijas Bankas budžetu.
Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	<p>Noteikumu projektā ietvertās prasības (minētas anotācijas sadaļā "Mērķis un būtība") radīs papildu administratīvo slogu un izmaksas finanšu tirgus dalībniekiem, uz kuriem tās ir attiecināmas.</p> <p>Administratīvā sloga un izmaksu apmēru precīzi nav iespējams aprēķināt, jo tas ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, tostarp no finanšu tirgus dalībnieka lieluma un darbības sarežģītības, esošo iekšējo procesu, politiku un kontroles mehānismu atbilstības jaunajām prasībām, nepieciešamības pielāgot vai izstrādāt informācijas tehnoloģiju risinājumus, kā arī no tā, vai noteikumu projektā paredzēto prasību ieviešanai tiks izmantoti iekšējie vai ārējie resursi.</p>
Saistītie dokumenti	<p>Ar noteikumu projektu saistītie dokumenti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ieguldījumu brokeru sabiedrību likums; 2) Kredītiestāžu likums; 3) Regula Nr. 2019/2033; 4) Regula Nr. 575/2013; 5) Pamatnostādnes par SREP; 6) Latvijas Bankas 2024. gada 16. decembra noteikumi Nr. 375 "Ieguldījumu brokeru sabiedrību pārvaldības sistēmas noteikumi"; 7) Latvijas Bankas 2024. gada 30. septembra noteikumi Nr. 321 "Kredītiestāžu kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa noteikumi"; 8) Latvijas Bankas 2024. gada 28. oktobra noteikumi Nr. 333 "Kredītiestāžu likviditātes riska pārvaldīšanas un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa noteikumi"; 9) Latvijas Bankas 2022. gada 24. oktobra noteikumi Nr. 226 "Noteikumi par elektronisko informācijas apmaiņu ar Latvijas Banku".
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Noteikumu projekts nav jāsaskaņo ar Eiropas Centrālo banku.
Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	<p>Noteikumu projekts tiks publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļas "Tiesību akti" apakšsadaļā "Sabiedrības līdzdalība", un par to būs iespējama sabiedrības līdzdalība.</p> <p>Vienlaikus par noteikumu projektu un notiekošo sabiedrības līdzdalību individuāli tiks informētas visas ieguldījumu brokeru sabiedrības.</p>

	Pēc sabiedrības līdzdalības noslēguma noteikumu projekts tiks iesniegts izskatīšanai Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē.
Saskaņošanas rezultāti	Saskaņošanas procesā un sabiedrības līdzdalības gaitā saņemto priekšlikumu un iebildumu apkopojums par noteikumu projektu tiks aktualizēts pēc sabiedrības līdzdalības noslēguma.